

Van Basis naar Secundair

AANBEVELINGEN VOOR HET MESO-NIVEAU: op het niveau van van lokale besturen, LOP's, scholengemeenschappen, scholengroepen, onderwijskoepels, inrichtende machten, lerarenopleidingen

1. Centraliseer informatie over infomomenten en inschrijvingen op lokaal niveau en communiceer hier duidelijk, tijdig en op een toegankelijke manier over

OMDAT: uit ons onderzoek blijkt dat niet alle ouders even goed geïnformeerd zijn over de infomomenten van en de start van de inschrijvingen in secundaire scholen. Vooral lager opgeleide ouders blijken minder goed op de hoogte te zijn en hollen zo achter de feiten aan. Op die manier lopen zij soms de kans mis om een goed onderbouwde schoolkeuze te maken. Heldere, tijdige en toegankelijke communicatie (d.w.z. niet enkel via websites maar ook in face-to-face interactie) over infomomenten en inschrijvingen kan dit wellicht voor een stuk oplossen.

2. Stimuleer een breder aanbod in het basisonderwijs – laat leerlingen verkennen en van alles proeven – en moedig een gelijkwaardige behandeling hiervan aan wat betreft rapportering

OMDAT: uit ons onderzoek blijkt dat leerlingen zich nog vaak vrij weinig bewust zijn van hun interesses en hoe deze zich zouden kunnen vertalen in een (latere) studiekeuze. Bovendien blijkt dat leerlingen die minder goed presteren in het basisonderwijs vaak minder positief tegenover school staan dan leerlingen die wel goed presteren. Als leerlingen een bredere kijk op hun eigen interesses en talenten ontwikkelen kan dit een buffer vormen tegen zulke negatieve gevoelens t.o.v. school. Een breder aanbod waarin ook andere talenten dan puur cognitieve talenten gestimuleerd en ontplooid kunnen worden dient daarom te worden gestimuleerd. Scholen moeten vervolgens ook gestimuleerd worden om deze talenten en interesses gelijkwaardig te behandelen in de rapportering naar leerlingen en ouders toe. Ons onderzoek leert ons immers dat sommige scholen inzetten op het laten ontplooiën van de brede talenten en interesses van leerlingen maar dat deze nog onvoldoende hun vertaling vinden in de rapporten van leerlingen.

3. Ondersteun scholen in de uitbouw van een netwerk in functie van een breder aanbod

OMDAT: we weten uit onze samenwerking met scholen dat het niet evident is voor scholen om een breder aanbod te creëren in functie van onderwijsloopbaanbegeleiding. Scholen kunnen soms in de buurt terecht bij buurtorganisaties, bedrijfjes, ... om hun aanbod te verruimen, maar vinden vaak geen tijd en ruimte om op zo'n organisaties af te stappen.

4. Zet onderwijsloopbaanbegeleiding op de agenda van scholen. Ondersteun scholen in het opzetten van een beleid hierrond

OMDAT: uit ons onderzoek en onze samenwerking met scholen blijkt dat heel wat scholen geen beleid hebben rond onderwijsloopbaanbegeleiding, hetgeen er al te vaak voor zorgt dat de leerkrachten 6de leerjaar er alleen voor staan en een gebrek aan steun ervaren in deze moeilijke taak. Het expliciteren van de oriënteringspraktijk helpt om blinde vlekken op te sporen en te reflecteren op wat er reeds gebeurt.

5. Organiseer intervisie en uitwisseling tussen leerkrachten en/of scholen om onderwijsloopbaanbeleid te professionaliseren

OMDAT: we weten uit ons onderzoek en onze interventies dat een duidelijk onderwijsloopbaanbeleid ontbreekt in heel wat scholen en dat het opzetten van zo'n beleid geen evidente klus is. Samenwerken met andere leerkrachten en scholen laat toe om te leren van elkaars ervaringen en eigen praktijken in vraag te stellen.

6. Stimuleer frequente, functionele ontmoetingen tussen de twee betrokken onderwijsniveaus, basis en secundair

OMDAT: we weten uit ons onderzoek en onze interventies dat er nog vaak onbegrip bestaat tussen het basis en het secundair. Het samenbrengen van actoren uit beide onderwijsniveaus rond concrete inhoudelijke thema's als intakebeleid, onthaal en informatieoverdracht kan ten goede komen aan een betere overgang van basis- naar secundair onderwijs voor leerlingen. Deze ontmoetingen zijn bij voorkeur netoverschrijdend. Ons onderzoek leert ons immers dat leerlingen vaak niet in hetzelfde onderwijsnet blijven bij de overgang naar het secundair onderwijs.

7. Organiseer een onafhankelijke monitoring van de leerloopbanen van leerlingen

OMDAT: we weten uit onze samenwerking met scholen dat leerkrachten in basisscholen vragende partij zijn om meer te weten over de schoolloopbanen van hun oudleerlingen. Nu zijn basisscholen vaak afhankelijk van de goodwill van secundaire scholen om deze informatie te verkrijgen. Kennis over het welbevinden en de prestaties van oudleerlingen kan leerkrachten in de basisschool ook helpen bij het oriënteren van leerlingen in de toekomst. Ouders verwachten bovendien dat leerkrachten hen hierover kunnen informeren. Deze monitoring gebeurt vanzelfsprekend netoverschrijdend, leerlingen komen immers vaak in secundaire scholen van een ander onderwijsnet terecht dan dat waarin ze de basisschool doorliepen.

8. Maak ruimte voor laagdrempelig contact met de school i.v.m. school- en studiekeuze

OMDAT: we weten uit ons onderzoek en onze samenwerking met scholen dat kwetsbare ouders en leerlingen nood hebben aan een proactief, nabijzijnd, permanent aanspreekpunt in de school in verband met school- en studiekeuze. Dit aanspreekpunt versterkt scholen in hun relatie met en ondersteuning van kwetsbare ouders en leerlingen in het studie- en schoolkeuzeproces. Individueel contact en persoonlijke interactie, in verband met vragen en onzekerheden over school- en studiekeuze, zijn zeker voor kwetsbare ouders en leerlingen van zeer groot belang.

9. Sensibiliseer leerkrachten en leerkrachten in opleiding over leerkrachtverwachtingen – vooroordelen en beeldvorming – en ongelijkheid bij de overgang van basis- naar secundair onderwijs

OMDAT: we in ons onderzoek nog steeds vaststellen dat leerlingen met een lagere SES en leerlingen met een migratieachtergrond andere adviezen krijgen dan leerlingen met hoge SES en leerlingen zonder migratieachtergrond, ongeacht de prestaties en capaciteiten van de leerlingen. Verder stellen we ook vast dat de relaties tussen ouders en leerkrachten soms moeilijk zijn omwille van onuitgesproken verwachtingen van beide kanten en wederzijds onbegrip. Leerkrachten die zich bewust zijn van alle mogelijke verwachtingseffecten die spelen, kunnen hier meer reflexief mee omgaan en hun eigen werking en oriëntering in vraag stellen.

10. Leer leerkrachten sterke communicatieve vaardigheden aan voor diverse gespreksvormen

OMDAT: we in ons onderzoek merken dat leerkrachten niet altijd weten hoe ze ouders kunnen benaderen, hoe ze tijdens oudercontacten bepaalde, minder evidente adviezen kunnen brengen. Leerkrachten opleiden in het voeren van – soms moeilijke – gesprekken met ouders over o.a. de schoolloopbaan van een kind zou hen kunnen versterken hierin. Concreet suggereren wij dat leerkrachten in opleiding zouden leren hoe ze actief, onbevooroordeeld en empathisch kunnen luisteren, communicatie is immers tweerichtingsverkeer. Bovendien lijkt het ons erg belangrijk dat er voldoende aandacht is voor mogelijke taalbarrières, zowel wat betreft eventuele meertaligheid van ouders als wat betreft het vermijden van vakjargon.
